

Muzeul Academiei Navale „Mircea cel Bătrân”

Mariana PĂVĂLOIU

Într-o lume grăbită, în care internetul oferă torente de informații de oriunde și despre orice, nașterea unui muzeu, fără verbul a achiziționa, pare cel puțin bizară. Și totuși...

Motivația lui ne-a fost oferită de un prezent ce însumează aproape 130 de ani: Academia Navală „Mircea cel Bătrân”, cea mai veche instituție de învățământ superior constănțeană, în care astăzi se pregătesc ingineri, militari și civili, fete și băieți.

Un prim pas a fost redactarea unui apel care să-i sensibilizeze pe veteranii de astăzi, studenții deceniilor patru și cinci ai unui veac ce se apropia de sfârșit - în primăvara anului 1999. Zeci de scrisori au pornit către București, Cluj-Napoca, Iași, Brașov etc., pe oriunde aflasem că valul postbelic îi purtase pe acei tineri frumoși logodiți cu marea, dar prea devreme debarcați de pe nava „Marina”.

Primele semnale pozitive s-au materializat într-o uniformă de ceremonie din anii 1935, un manual de marinărie vechi, o fotografie din timpul războiului... Au urmat deplasările, unde, după câteva ore de studiu la Biblioteca Academiei ori la Colecțiile Speciale din Biblioteca Națională a României, sau la Muzeul Literaturii Române, ori la cel de Artă, porneam și din poartă-n poartă, îl vizitam pe amiralul sau pe comandorul în retragere astăzi, tânăr aspirant sau locotenent la vreme de război. Pe lângă noianul de amintiri, primeam „suvenerurile din marină”, păstrate cu pioșenie mai bine de o jumătate de veac. Când marinarul era plecat dintre ei, urmașii ofereau

totul, spunând: „I-ar fi plăcut să le știe într-un muzeu al școlii despre care își amintea cu drag adesea”. Am aflat cufere marinărești care făcuseră războiul și în care se odihneau cărți, uniforme, accesorii, albume cu fotografii etc.

În paralel, am început organizarea spațiului expozițional. Am gândit și croit muzeul ca pe un dar oferit de studenții de ieri celor de astăzi și de mâine. Și cum existența Școlii Navale se identifică cu cea a navei-școală, împreună generând „spiritul Mircea”, care amintește de un vrednic și înțelept „domn până la Marea cea mare”, prezența bricului „Mircea” (1882-1944) și cea a bacului „Mircea” (1939) este un leit motiv.

Un coridor lung împarte în perechi cele șase săli, unindu-le prin friza de lucrări grafice cu temă din istoria marinei, din care s-a inspirat artistul plastic Aurel Stoicescu (1920-1992) și tot el este cel care semnează tempera intitulată „Navigația în vremea lui Mircea cel Bătrân”.

După ce vizitatorul a citit la intrare mesajul de recunoștință și numele donatorilor, în prima sală se oprește pentru un moment de reculegere. Cei care au fost elevii școlii și au căzut în primul război mondial, în cel de-al doilea, în închisorile anilor 1950 și în Revoluția din 1989 au înscris numele într-un hrisov ce se odihnește sub privirea pioasă a patroanei marinarilor, Sfânta Maria, o icoană ferecată în argint, dăruită de comandor (r) Nicolae Valasoglu și soția Irina Rădulescu-Valasoglu, împreună cu o candelă, al cărei sămbure de lumină străjuiește în partea stângă.

O primă personalitate evocată, elev al școlii în urmă cu peste 110 ani, este locotenentul Victor Vlad - Delamarina (1870-1896), citat de Titu Maiorescu și de George Călinescu, cunoscut pentru creația sa literară în grai bănățean. Aici, prin bunăvoința colegilor de la Muzeul Banatului din Timișoara, cărora le mulțumim și pe această cale, este prezent elevul și ofițerul de marină care, călătorind cu bricul „Mircea”, în 1891, din Marea Neagră până în Arhipelag, întocmește un superb „Jurnal de bord”, pe baza celor două caiete cu schițe în creion, în care recunoaștem coasta românească a Mării Negre, dar și pe cea turcă, pentru ca apoi să ne plimbe printre insule, la Rodos, Chios, Suda, Pireu. Manuscrisul, caligrafiat cum învățase în școala lugojeană, este însoțit de imagini frumoase și sugestive, realizate în peniță și tempera. Timpul nu le-a luat din prospețime și frumusețe. O „vedere” din portul Sinope o trimite autorul în ulei pe pânză. Și, pentru a rămâne în epocă, un raport al comandantului Școlii Copiilor de Marină și al bricului „Mircea”, căpitan Eustațiu Sebastian, din 1 februarie 1889, ne furnizează date legate de problemele de iernat ale navei-școală.

Cel care a consacrat ca specie literară jurnalul de bord în literatura română este comandorul Eugeniu Botez (1874-1933), cunoscut sub

pseudonimul Jean Bart. Lucrări în ediție princeps, ori traduse în limbi străine, compun o vitrină în care pot fi citite scrisori trimise ori primite de scriitor. Deasupra vitrinei, un panou amintește de participarea navei-școală „Mircea”, în vara anului 1895, la serbările legate de inaugurarea Canalului Kiel - copie de pe scrisoarea Ministerului Afacerilor Străine, prin care „Mircea” obținea dreptul să treacă prin strâmtoarele Mării Negre; Harta Canalului Kiel, cu dispunerea navelor participante, pe care se recunosc și cele românești „Mircea” și „Elisabeta”, iar în registrul superior tronează ultima filă a jurnalului din voiaj al navei pe care regina Elisabeta, la 16 septembrie 1895, a scris: „Să fie „Mircea” ca rândunica și șoimuleț de munte”.

O vitrină-dulap, pe blatul căreia se află un portret al comandorului Eugeniu Botez în redingotă și cu șapcă de marinar, flanchează în partea dreaptă jilțul pe care s-a odihnit în clipe de reverie, privind apele fluviului curgând lin ori vijelios spre mare, la Sulina deceniului al doilea, când reprezenta România în Comisia Europeană a Dunării, la pace și la război. Acest obiect prețios este primit în custodie, prin bunăvoința colegilor noștri de la Institutul de Cercetări Eco-muzeale Tulcea.

Într-un număr viitor vom continua prezentarea muzeului nostru.

ABSTRACT

This paper is a short presentation of the Museum of Navy Academy from Constanța, and the work of the museum

staff in order to re-create the history of Romanian navy.